

Oppsummering

Lovgivningslære er et praksisnært emne, der studentene utreder aktuelle problemstillinger på oppdrag for eksterne oppdragsgivere. Basert på evalueringsrapporten for Lovgivningslære fra 2019, er det gjort flere endringer i undervisningen. Høsten 2020 fikk studentene oppfølging fra egne undervisningsassistenter, og faget tilbys nå studenter på bachelor i klarspråk. Videre har undervisningen hovedsakelig vært digital som følge av koronasituasjonen, og studentene har i større grad samarbeidet gjennom digitale plattformer. I denne rapporten sammenfatter vi studentenes tilbakemeldinger til emnene JUS5502/1502 Lovgivningslære, og JUR1502K Klart lovspråk. Rapporten beskriver studentenes erfaringer med emnet, og gir anbefalinger til den videre utviklingen av faget.

Hovedfunnene:

- 1. Informasjon.** 59% av studentene oppgir at informasjonen om emnet var god. Studentene etterspør tydeligere informasjon og bedre forventningsavklaringer til de ulike studentgruppene i gruppearbeidet. Dette gjelder særlig rollen til bachelor- og klarspråkstudentene (JUR1502/JUR1502K).
- 2. Undervisningsform.** Et klart flertall av studentene (95%) oppgir at det er positivt at emnet er bygget opp rundt praktiske prosjekter. Klarspråkstudentene ønsker at deres undervisningsopplegg i større grad forankres i det konkrete utredningsarbeidet. Flere opplever utredningsarbeidet som omfattende, og mener emnet derfor bør flyttes til vårsemesteret.
- 3. Veiledning.** Flertallet av studentene opplever at de får nyttig veiledning fra faglærer (86%) og undervisningsassistenter (73%). Samtlige respondenter i emnet Lovgivningslære svarer at de mottok nyttig veiledning fra faglærer i emnet. Studentene forteller at det særlig er positivt at faglærer er engasjert og tilgjengelig. Noen klarspråkstudenter gir uttrykk for at de har hatt behov for tettere oppfølging.
- 4. Hjelpemidler.** 86% av studentene mener Teams var en god plattform for samhandling, og 77% opplever at undervisningen i Teams fungerte godt. På grunn av koronasituasjonen har det meste av undervisningen og samarbeidet vært digitalt. Studentene uttrykker forståelse for situasjonen, men forteller at Teams fungerer best i kombinasjon med fysiske møter.
- 5. Gruppearbeid.** 82% av respondentene svarer at de har utviklet sine evner til å samarbeide i en gruppe godt eller svært godt. Mange opplever det som positivt å jobbe i gruppe på tvers av fagområder, og flere er åpne for at flere faggrupper skal inkluderes. Det er viktig at gruppesammensetningen er tilpasset oppdraget, særlig at det er nok jusstudenter per gruppe, og at de ulike studentgruppenes roller avklares tydelig i forkant av gruppearbeidet.
- 6. Egeninnsats.** De fleste studentene oppgir at deres egen studieinnsats er høy, men dette varierer med de ulike studentgruppene. Blant masterstudentene vurderer 92% av respondentene sin egen studieinnsats som høy, mens kun 67% av bachelorstudentene (JUR1502) og 57% av klarspråkstudentene (JUR1502K) svarer det samme.
- 7. Vurderingsform.** 67% av studentene i Lovgivningslære og 71% av klarspråkstudentene mener vurderingsformen tilrettelegger for at de får vist frem kunnskaper og ferdigheter i

faget. Det er kun én student som i telefonintervjuer og fritekstsvar oppgir ønske om bokstavkarakter.

Anbefalinger

På bakgrunn av evalueringen og egne vurderinger vil faglærer gjøre følgende tiltak:

- Foreslå at valgemnene i Lovlab flyttes til vårsemesteret
- Utvikle grundigere veiledninger og opplæringsopplegg for undervisningsassistentene i faget
- Utvikle rollebeskrivelser for de ulike studentrollene i prosjektet
- Åpne for masterstudenter fra kriminologi og retts sosiologi
- Vurdere åpning for studenter fra Bergen

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	3
1.1 Om rapporten	3
1.2 Formål	3
1.3 Kort om emnet JUR1502/JUS5502 Lovgivningslære	3
1.4 Kort om emnet JUR1502K Klart lovspråk.....	5
2. Data	5
3. Resultater.....	7
3.1 Om emnet Lovgivningslære	7
3.3 Undervisningsform – praksisnærhet	11
3.4 Hvordan undervisningen kan forbedres	11
3.5 Veiledning	12
3.6 Hjelpemidler/ verktøy.....	14
3.7 Gruppearbeid.....	14
3.8 Samarbeid med eksterne.....	16
3.9 Egeninnsats	17
3.10 Vurderingsform.....	17
4. Klarspråkstudenter	17
5. Undervisningsassistenter	19
6. Kommentar fra ansvarlig faglærer til oppsummeringen og anbefalingene	21
7. Appendix.....	24
7.1 Nettskjema JUR1502/JUS5502 Lovgivningslære	24
7.2 Nettskjema JUR1502K Klart lovspråk.....	24
7.3 Deskriptiv statistikk.....	24
7.4 Rapport for arbeid som undervisningsassistent høsten 2020.....	24
7.5 Evaluering av de to første undervisningsdagene i Lovgivningslære høsten 2020.....	24
7.6 Evaluering av møter med studentgruppene om gruppearbeid.....	24

Evalueringsrapport JUR1502/JUS5502

Lovgivningslære og JUR1502K Klart lovspråk

høstsemesteret 2020

Studentleder i CELL Mira Sofie Stokke, Ansvarlig faglærer Jon Christian F. Nordrum, Faglig koordinator i CELL Hilde Westbye og Administrativ koordinator i CELL Kristin Steen Slåttå

1. Innledning

1.1 Om rapporten

Rapporten tar utgangspunkt i skriftlig spørreundersøkelse og kvalitative intervjuer med studenter. Rapporten fra den skriftlige spørreundersøkelsen er vedlagt i sin helhet som appendix. Sammenfatningen fra skriftlig spørreundersøkelse og intervjuer er strukturert i temabolker; læringsmål, undervisningsform, innhold, hjelpemidler/verktøy, samarbeid og egeninnsats, og følger ikke oppsettet til den skriftlige spørreundersøkelsen.

Evalueringen tar utgangspunkt i tilbakemeldinger fra studenter i både JUS5502/JUR1502 Lovgivningslære, og JUR1502K Klart lovspråk. Punkt 3 “Resultater” baserer seg på data fra begge studentgruppene. Resultater fra fritekstsvaer og telefonintervjuer med klarspråkstudentene presenteres også i en egen del i punkt 4.

1.2 Formål

Evalueringsrapporten tjener tre formål. Å delta i evalueringen av emnet bidrar til studentens refleksjon rundt egen læring, ved at studentene enkeltvis gir tilbakemelding på hvordan de opplevde innholdet i undervisningen. Evalueringen er målrelatert, den er ikke en måling av studentenes læringsutbytte. Studentene svarer på spørsmål om utvikling av konkretiserte kunnskaper og ferdigheter. Skjemaet inneholder flere fritekstfelt som gir rom for refleksjoner rundt bruk av digitale verktøy, samarbeid, egeninnsats og læringsutbytte. Rapporten gir faglærer et grunnlag for å reflektere over og justere undervisningen. Rapporten gir også verdifull informasjon inn i prosjektene Den digitale jurist og Studentaktiv læring, og vil brukes i rapporteringen til Diku.

1.3 Kort om emnet JUR1502/JUS5502 Lovgivningslære

Emnet Lovgivningslære har vært et emnetilbud ved Det juridiske fakultet siden 2014. Høsten 2019 ble emnet for første gang tilbudt med nytt undervisningsopplegg, hvor studentene skulle i en gruppe skrive utredninger, med forslag til generelle regler for en ekstern oppdragsgiver. Undervisningen er organisert i Lovlab, inspirert av amerikanske legal clinics. Utredningene inngår i fakultetets serie; Jusstudentenes offentlige utredninger (JOU). Oppdragsgiverne er interesseorganisasjoner og forvaltning, oppdragene er reelle og aktuelle.

Emnet er lagt opp slik at studentene lærer seg juridisk fag og metode ved undervisnings- og vurderingsformer som gjenspeiler hvordan jurister jobber i virkeligheten. I Lovlab lærer studentene å utrede og skrive lovgivning gjennom å skrive Jusstudentenes offentlige utredninger (JOU) på oppdrag fra virkelige oppdragsgivere. Jusstudentenes offentlige

utredninger (JOU) er en etterligning av virkelige lovutvalgs arbeid som ender opp i Norges offentlige utredninger (NOU). Utvalget av JOU-prosjekter og samarbeidspartnere er nøye gjennomtenkt. Lovlab skal være samfunnsrelevant og samfunnsnyttig.

Kriteriene for utvalg av prosjekter til Lovlab er at prosjektene må være *vesentlige, aktuelle og eksperimentelle*. I det ligger at prosjektene må (1) kunne ha vesentlig betydning i samfunnet og omhandle spørsmål som ikke allerede får nok oppmerksomhet av lovgiver eller i rettsvitenskapen, (2) være aktuelle, f.eks. fordi lovgiver er stilt overfor nye problemstillinger eller fordi det pågår parallelle lovgivningsprosesser, (3) kreve nytenkning og høytenkning, Lovlab er et sted for eksperimentell tenkning. Lovlab har så langt satset på tre hovedproblemstillinger: rammene for den digitale rettsstat, borgernes rettssikkerhet og rettshjelpsbehov, og beskyttelse av miljøet. Våren 2020 ble det inngått samarbeidsavtale mellom Lovlab og Arbeids- og velferdsdirektoratet (NAV), WWF (Verdens naturfond), JUSSBUSS/Juridisk rådgivning for kvinner (JURK) og Bodø kommune. Dessverre ble prosjektet med Bodø kommune om lokale pandemiregler avlyst som følge av for liten interesse blant studentene.

Studentene følger de samme veilederne og instruksene som virkelige utredningsutvalg følger, de avklarer mandatene for utredningene med oppdragsgiverne og overlever utredningene på samme måte som et lovutvalg. I planleggingen og oppstarten av Lovlab tenkte faglærer om JOU-prosjektene som en *simulering* av virkeligheten. Men erfaringen så langt er at JOU-opppdragene og JOU-rapportene oppfattes som *reelle* utredningsoppdrag og rapporter. Studentene har blitt invitert til å presentere rapportene i flere ulike forum etter at faget er avsluttet. De er vist til i offentlige dokumenter, og oppdragsgiverne har brukt rapportene aktivt i sitt eget arbeid. For studentene innebærer dette en ansvarliggjøring: Arbeidet de gjør har reell samfunnsverdi og de gjør reelt arbeid for oppdragsgiverne. Dette ansvaret – som kan være tungt å bære – virker som en læringsmotor i Lovlab. Studentene stiller strenge krav til egen prosess og eget sluttprodukt. Faglærer har opplevd at hans rolle har vært å dempe ambisjonsnivået og arbeidsiveren blant studentene.

Høsten 2020 bidro følgende som oppdragsgivere:

- Arbeids- og velferdsdirektoratet (NAV) seksjon for informasjonsforvaltning.
- Juridisk rådgivning for kvinner (JURK) og Jussbuss.
- WWF Verdens naturfond

Emnet skal gi kunnskap om og forståelse for lovgivning generelt, uavhengig av innholdet av de enkelte regler i loven. Det ser på lovgivningen i et regelgiverperspektiv med vekt på forberedelse, skriving og vedtakelse av nye lover og forskrifter. Det omfatter spørsmål om årsaker til lovgivning og lovgivningens funksjoner, valget mellom lovgivning og andre virkemidler, utforming av lovregler og evaluering av lovgivning. I dette inngår også valget mellom lov og forskrift, gjennomføring av internasjonale regler og forholdet mellom lovgivning og dommerskapt rett. Mange av spørsmålene kan ses under synsvinkelen "krav til god lov kvalitet".

JUS5502 skal gi studentene en grunnleggende forståelse av problemstillinger, begreper og fremgangsmåter ved forberedelse av ny lovgivning og gi et samlet bilde av lovgivningen. Det skal sette studentene i stand til å utforme lovforslag og analysere sterke og svake sider ved et

lovforslag. Emnet skal gjøre studentene kjent med juristrollene knyttet til regelforberedelse og regelgivning. For JUR1502 er læringskrav og litteratur justert i henhold til bachelornivå.

Emnet Lovgivningslære er først og fremst et valgemnetilbud på masternivå rettet mot studenter på 4. og 5. studieår i masterstudiet i rettsvitenskap. JUR1502 tilbys i tillegg som bachelorversjon av emnet. Bacheloremnet har samme faglige innhold, undervisnings- og eksamensform som masterversjonen. Det er kun studenter med opptak til masterstudiet i rettsvitenskap og masterprogrammet i forvaltningsinformatikk som kan gis opptak til masteremnet, til emnet JUR1502 kan studenter med opptak til bachelorprogrammet Offentlig administrasjon og ledelse, og har valgt Fordypning i forvaltningsinformatikk, søke om opptak.

Gruppearbeidet gjennom semesteret munner ut i en sluttrapport, for studentene på JUS5502 og JUR1502. Sluttrapporten er emnets vurderingsform, og vurderes til bestått eller ikke bestått. Rapportene inngår i fakultetets serie; Jusstudentenes offentlige utredninger (JOU).

1.4 Kort om emnet JUR1502K Klart lovspråk

Valgemnet JUR1502 Klart lovspråk er en bachelorversjon av emnet som er en egen emnekode for studenter som bachelorprogrammet i Klart språk.

I dette emnet skal studentene bistå med rådgivning om klart språk overfor studentene i JUS5502/JUR1502 Lovgivningslære. Klarspråkstudentene inngår som konsulenter i JOU-gruppens arbeid fra høsten 2020 og simulerer med det reell språkbistand til offentlige utvalg. De inngår dermed i gruppearbeidet, men med en annen og tydeligere rolle enn studentene som er oppmeldt til emnekodene JUS5502/JUR1502 Lovgivningslære.

Emnets læringsmål er å kunne gi studentene en grunnleggende forståelse av problemstillinger, begreper og fremgangsmåter ved forberedelse av ny lovgivning og gi et samlet bilde av lovgivningen. Det skal sette studentene i stand til å bidra med råd til utforming av tekst og organisering av skriveprosesser samt reflektere over hva som er en god utredningstekst og hva som er en god lovtekst.

Klarspråkstudentene deltar på den samme undervisningen som studentene i emnene JUS5502/JUR1502, men har i tillegg separat undervisning som er utviklet og gjennomføres i samarbeid med Språkrådet. Det organiseres et felles kollokvium for klarspråkstudentene, de skal gjennomføre deltagende observasjon på deler av gruppearbeidet og de skal se et nærmere angitt filmsnutter.

Klarspråkstudentene har en egen vurderingsform. Studentene vurderes med grunnlag i en mappe til bestått/ikke bestått. Mappen består av tre deler:

- En tekst om klarspråklige problemstillinger i JOU-prosjektet studenten er knyttet til. Hele eller deler av teksten skal innarbeides som et særskilt kapittel i JOUen.
- Et (video)foredrag om klart språk på 20 minutter.
- En tekst som evaluerer arbeidet med rapporten og regelteksten.

2. Data

Spørreskjemaene ble sendt ut på e-post til alle deltakerne på emnet, dette var 15 studenter som gjennomførte valgeminet JUS5502, hvorav 13 hadde studierett til Masterstudiet i

rettsvitenskap og 2 hadde studierett til masterprogrammet i forvaltningsinformatikk, 4 studenter som avla valgemnet JUR1502 alle disse hadde studierett til bachelorprogrammet Organisasjon og ledelse (fordypning forvaltningsinformatikk) og 6 studenter som avla JUR1502k som hadde studierett til bachelorprogrammet i Klarspråk, til sammen 25 studenter. Til sammen svarte 22 studenter. Dette gir en svarandel på hele 88 prosent. Av respondentene var 14 kvinner (63,6%) og 8 menn (36,4%). Skjult identitet er benyttet for å beskytte respondentens anonymitet. Ingen identifiserbar informasjon, som f.eks. nettlesertype og -versjon, IP-adresse, operativsystem eller e-postadresse, blir lagret med svaret fra spørreskjemaet.

Spørsmålene i den skriftlige spørreundersøkelsen er knyttet til læringsmålene som er satt for emnet. Spørreskjemaet inneholder spørsmål som blant annet knytter seg til målsettingen om å koble undervisningen nærmere praksisfeltet, særlig gjennom arbeidet med Jusstudentenes Offentlige Utredninger (JOU).

Det ble sendt ut to ulike spørreskjemaer til studentene i emnet JUS5502/JUR1502 Lovgivningslære, og JUR1502K Klart lovspråk. Til sammen svarte 15 studenter på skjemaet til JUR1502/JUS5502 Lovgivningslære og 7 studenter på skjemaet rettet mot JUR1502K Klart lovspråk. Det var imidlertid kun 6 studenter som tok emnet Klart lovspråk. Det legges til grunn at én student fra forvaltningsinformatikk kan ha svart på spørsmålene rettet mot Klarspråkstudentene. Evalueringen påvirkes i liten grad av dette, både fordi spørreskjemaene i stor grad er utformet likt, og kvalitative fritekstsvår, telefonintervjuer og refleksjonsnotater bidrar til et korrekt bilde av studentenes erfaringer.

De kvalitative intervjuene ble gjennomført i januar 2021, og grunnet koronasituasjon gjennomført på telefon. I intervjuene tok vi utgangspunkt i noen konkrete spørsmål og snakket videre fritt om alle typer erfaringer og refleksjoner studentene hadde gjort seg. Vi gjennomførte kvalitative telefonintervjuer med til sammen seks studenter, både fra JUS5502, og JUR1502K. Alle de fem prosjektgruppene er representert. Det ble stilt elleve spørsmål til hver student. Spørsmålene som ble stilt til studentene var følgende:

1. Hva er din overordnede vurdering av emnet?
2. Hvorfor meldte du deg på emnet - og ble forventningene til emnet oppfylt?
3. Hva vil du råde faglærer til å justere til neste gang?
4. Hvordan vil du vurdere faglærers involvering og veiledning?
5. Hvordan vurderer du den veiledningen og hjelpen du fikk fra undervisningsassistentene?
6. Hvordan fungerte gruppearbeidet, og har du noen innspill til hvordan vi bør organisere gruppearbeidet neste gang?
7. Har du innspill til hvordan vi kan sette sammen grupper mer optimalt, eller til hvordan vi bør introdusere gruppearbeidet for å legge bedre til rette?
8. Hvordan opplevde du å samarbeide med studenter med en annen fagbakgrunn enn deg selv?
9. Har du noen råd til hvordan samarbeidet med oppdragsgiverne kan legges opp bedre?
10. Hva tenker du om vurderingsformen?
11. Vil du anbefale emnet til en medstudent - hvorfor/hvorfor ikke?

Klarspråkstudentene leverte i tillegg refleksjonsnotater som en del av mappevurderingen i emnet.

Kvantitativ data fra begge studentgrupper presenteres samlet. Fritekstsvar, telefonintervjuer og refleksjonsnotater fra klarspråkstudentene presenteres i en egen del i punkt 4.

3. Resultater

3.1 Om emnet Lovgivningslære

Emnet som helhet

Jusstudiet er kjent for at studentene fokuserer på skoleeksamen og pugging, og at det er stort karakterpress og konkurranse mellom studentene. Dette gjør at studentene i stor grad forventer undervisnings- og vurderingsformer som legger til rette for individuelt arbeid. Ut fra evalueringene er det tydelig at gruppearbeidet er den største utfordringen i undervisningen i emnet, men samtidig anerkjenner studentene dette som en undervisningsform som gir stort læringsutbytte og læring i gruppearbeid.

Det følgende sitatet illustrerer tydelig Lovlabs effekt og potensiale i jusstudiet:

“Jeg foretrekker selvstendig arbeid og misliker generelt samarbeid med andre. Men i arbeidslivet er vi nødt til å samarbeide og dette emnet gir en veldig god trening i hvordan man kan benytte hverandres kunnskaper og erfaring for å produsere en god oppgave. Jeg har personlig vært frustrert med en bestemt person i min gruppe de første månedene. Vedkommende jobbet ikke like raskt som meg og det frusterte meg. Etterhvert, særlig mot slutten, oppdaget jeg de styrkene denne personen har. Jeg slett med å samle motivasjonen for å stå på og gjennomføre og jeg ville bare bli ferdig. Det var personen som jeg var frustrert med, som viste mest raushet, tålmodighet og innsatsvilje i min gruppe. Vedkommende spilte en sentral rolle mot slutten, jobbet til siste minutt og sørget for god kommunikasjon til tross for den kjipte frustrasjonen jeg har vist vedkommende. Jeg tror jeg har lært å være litt mer tålmodig og raus. Kanskje ta meg tid til å bli kjent med de andre i min gruppe, se hva de har å tilby, ikke hva det er de mangle. Det er faktisk en fordel å jobbe med personer som er ulik oss selv, ikke en ulempe.”

82% av respondentene i spørreundersøkelsen opplevde lite konkurranse blant medstudentene. Videre oppgir 77% av respondentene at det var en kultur for å dele blant medstudentene. For begge spørsmålene oppgir de øvrige respondentene “Verken eller”.

På spørsmål om “Hvor fornøyd er du med emnet som helhet?” vurderer studentene både Lovgivningslære og Klart lovspråkveldig positivt. Flertallet av studentene var “Svært fornøyd” (50%) og kun én student svarte “Verken eller”.

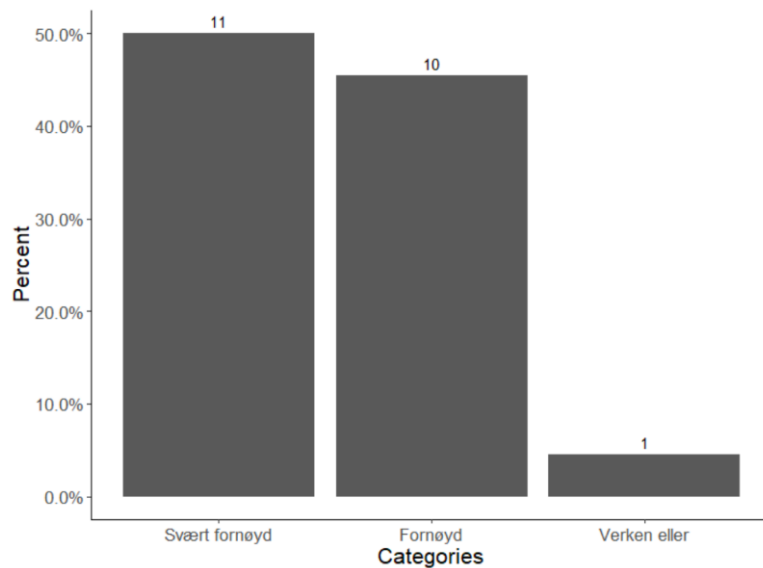

Figure 3: Barplot of responses for Question 12/14 - Hvor fornøyd er du med emnet som helhet?

Hovedinntrykket fra telefonintervjuene er veldig godt. Alle de seks studentene omtaler Lovlab svært positivt. Studentene forteller at forventningene til læringsutbyttet ”ble overoppfylt”, og at ”opplegget er skikkelig gjennomført”. Flere trekker frem Lovgivningslære som et av de mest interessante av alle emner de har tatt på fakultetet i studietiden. Studentene opplever det som positivt og engasjerende at de kan være med på å utvikle debatten og påvirke reelle saker som utredes. En beskriver det som at ”jeg har fått nye perspektiver”.

Positiv nytteverdi for min karriere

På spørsmål om ”Vil dette emnet bidra positivt til din karriere?” svarer flertallet ”Ja, det vil bidra positivt” (55%). To studenter svarte at de var usikre, og én student svarte ikke på spørsmålet. Resterende 32 prosent svarte ”Ja, det er et essensielt emne”.

I fritekstsvarene kommenteres det at ”Det mest positive med dette emnet er at vi får jobbe praktisk med noe som er relevant i det virkelige livet. Samtidig får vi også sett hvordan oppdragsgiver arbeider og hvordan vi kommer frem til hvilke regler som skal gjelde og hvordan.”

I telefonintervjuene forteller studentene at fagets reelle problemstillinger og praktiske arbeidsmåte oppleves som ”god arbeidserfaring” og ”en veldig bra trening til hvordan det er i arbeidslivet”. Utredningsarbeidet beskrives også som ”god skrivetrening” før masteroppgaven.

Informasjon om emnet

Flertallet av respondentene (59%) mener informasjonen og kommunikasjonen om emnet var god. Én person (5%) er ”Uenig”. Blant studentene som svarer ”Verken eller” (36%), er flertallet klarspråkstudenter (63%).

I fritekstsvarene kommenterer respondentene hvordan de vurderer informasjonen om mandatene, emnebeskrivelsen og undervisningen:

“Når det gjelder mandatene var alle også VELDIG spennende, og jeg endte opp med å prioritere etter hva som ville passe bacheloren min best, rett og slett fordi det var vanskelig å velge.”

“Jusstudentene har mange valgfag å velge mellom, som man bør ”cut to the chase” i beskrivelsen av emnet. Beskrivelsen på hjemmesiden, som lyder: «Seminarer, skriveverksted, forelesninger og gruppearbeid. Undervisningen er obligatorisk», er ikke dekkende for hva emnet handler om. Det bør forklares at kjernen i faget er gruppearbeid og simulering av en lovutredning, støttet av seminarer.”

”Nå var det litt spesielle omstendigheter pga Korona som gjorde at informasjon om seminarer og møter kom litt sent, men det er forståelig og ikke noe jeg skal pirke på”

To av tre respondenter på bachelornivå (JUR1502) beskriver i fritekstsvarene at det er viktig med forventningsavklaringer tidlig. Én skriver:

“Som bachelorstudent skulle jeg gjerne visst tidligere at det ikke var forventet like mye kunnskap fra min side, sammenlignet med masterstudentene. Jeg følte de første ukene at jeg manglet kunnskap, og «falt bakpå», men etter oppklaringen om at det var naturlig at bachelorstudentene hadde «mindre» kunnskap enn masterstudentene følte jeg at jeg hadde bidratt med det jeg kunne (på en positiv måte).”

Når studentene i telefonintervjuene forteller om hvorfor de valgte emnet, trekker de særlig frem interessen for årets mandater og muligheten for påvirkning. Flere forteller at de meldte seg opp til Lovgivningslære selv om de allerede hadde nok valgfag. ”Beskrivelsen på emnesiden var fengende nok til at jeg ville ta det uansett”, forteller en av studentene.

Krevende

På spørsmål om emnet var svært krevende, varierer responsen blant de ulike studentgruppene. Alle tre respondenter på bachelornivå (JUR1502) er “Enig” i at emnet var svært krevende. Av studentene på masternivå (JUS5502) svarer 67% “Enig”, og 33% “Verken eller”. Blant klarspråkstudentene opplever 57% at emnet var svært krevende, 29% svarer “Verken eller” og 14% er “Uenig” i påstanden om at emnet var svært krevende.

I fritekstsvarende svarer respondentene at det særlig er arbeidsmengden som har vært krevende:

“Vanskelig å balansere tidsbruken i dette emnet opp mot andre emner samme semester. Jon Christian har sagt mange ganger at vi må passe på å begrense oss, men det er likevel vanskelig.”

“Det var et veldig krevende emne, det burde nesten tilsvare et 20 poengs emne fremfor 10.”

Kritisk refleksjon

Et klart flertall av studentene opplevde at de utviklet gode (55%) eller svært gode (27%) kritiske evner.

Analytiske evner

55% av studentene opplevde at de utviklet gode analytiske evner. 32% svarte at de utviklet svært gode analytiske evner. Kun én student svarte “Lav” (5%).

Kunnskap

95% av respondentene i spørreundersøkelsen svarer at emnet hjalp til å få kunnskap og forståelse innen lovgivning generelt. Kun én student (5%) svarer “Verken eller”.

Litteratur

47% av respondentene til Lovgivningslære svarer at litteraturen ga økt kunnskap og forståelse for faget. 33% svarer “Verken eller”, og 20% er “Uenig” i at litteraturen ga økt kunnskap og forståelse for faget. Blant klarspråkstudentene svarer flertallet (57%) at litteraturen ga økt forståelse for faget, mens én student (14%) svarer “Verken eller”, og to studenter (29%) er “Uenig” i påstanden.

I den skriftlige spørreundersøkelsen kommenteres det at “Litteratur innen statsrett og internasjonal rett og politikk bør vurderes.”

3.2 Ferdigheter

Gruppearbeid

I spørreskjemaet oppgir flertallet at de har utviklet gode (45%) eller svært gode (36%) evner til å samarbeide i en gruppe. Kun én student svarte “Lav” (5%).

86% oppgir at de har utviklet gode (55%) eller svært gode (32%) evner til å samarbeide med medstudenter. Tre oppgir “Moderat”.

41% av respondentene i spørreundersøkelsen svarer at har utviklet “Svært god” evne til å samarbeide med studenter med en annen fagbakgrunn. Gjennomsnittlig svarer studentene “God”.

Samarbeid med eksterne

Flertallet (60%) svarer at de har utviklet “God” evne til å samarbeide med eksterne aktører. 13% svarer “Svært god”, og 27% svarer “Moderat”. Det var kun studenter i JUR1502 og JUS5502 som besvarte spørsmålet (15 studenter).

Skriftlige ferdigheter

På spørsmål om i hvilken grad studentene har utviklet evner til å skrive klart og godt, deler de seg i tre jevne grupper. 41% av studentene svarte “Svært god”, 36% av studentene svarte “God”, og 23% svarte “Moderat”.

Flertallet av respondentene i spørreundersøkelsen oppgir at de har utviklet gode (59%) eller svært gode (32%) evner til å samarbeide om tekst/ samskrive. To studenter svarer “Lav”.

Muntlige ferdigheter

I spørreskjemaet oppgir 18% at de har utviklet “Svært god” evne til å presentere muntlig. 36% svarer “God”, 36% svarer “Moderat”, og to personer svarer “Lav”.

Digitale ferdigheter

Flertallet (55%) oppgir at de har utviklet “God” digitale evner. 36% svarer at de har utviklet “Svært god” digitale evner. Resterende to personer (9%) svarer enten “Lav” eller “Moderat”.

Samtlige respondenter svarer at de enten har opparbeidet “Svært god” (59%) eller “God” (41%) evne til å arbeide i digitale arbeidsrom.

3.3 Undervisningsform – praksisnærhet

I spørreskjemaet svarer et klart flertall av studentene at det var positivt at emnet var bygget opp rundt praktiske prosjekter (95%). Kun én student (5%) svarer “Verken eller”.

86% oppgir at undervisningen ga økt kunnskap og forståelse for faget. To personer (9%) er “Uenig” i påstanden, og én person (5%) svarer “Verken eller”.

Respondentene forteller i fritekstsvarene at de setter pris på den praktiske erfaringen de får ved å løse et reelt oppdrag i gruppe, da dette oppleves som lærerikt. På spørsmål om hva som var det mest positive med emnet skriver studentene:

“Praktisk anvendelse av jussen, viktig samfunnsproblem, trening i å samarbeide med andre. Unik erfaring til å øve på å skrive en stor oppgave, før masteroppgaven. Jeg føler meg veldig klar til å skrive min masteroppgave.”

“Det å jobbe praktisk med en aktuell problemstilling.”

“Sjansen til å fordype seg i en problemstilling, en spennende arbeidsprosess og gode samarbeidspartnere”

I samtale med studentene forteller de at det oppleves som positivt at de kan være med på å utvikle debatten, og påvirke reelle saker som utredes. Én forteller at praksiselementet gir en “følelse av at man gjør en jobb”. Videre forteller en annen student at det er nyttig med praksisnære fag, og mener det burde være flere fag som dette, da Lovgivningslære har fungert som “et bindeledd mellom det vi lærer på jussen og hvordan det praktiseres i praksis”.

3.4 Hvordan undervisningen kan forbedres

I telefonintervjuene beskriver flere studenter undervisningsformen som spennende. De trekker frem mengden interaksjon mellom faglærer og student, gruppearbeid, og at det fungerte veldig bra med hele forelesningsdager. Én beskriver det som at “jeg hadde satt av hele dagen til å tenke på den måten som faget krever”. Samtidig mener enkelte at forelesningene fra eksterne virket “litt lite forberedt eller dårlig tilpasset faget”, og at undervisningen ikke var fullt ut tilpasset utredningen av en internasjonal avtale, da nesten all undervisning handlet om norske forhold. En av studentene foreslår at man har et fellesseminar midt i semesteret der gruppene forteller om arbeidsprosessen, slik at studenter med tilsvarende problemstillinger settes i kontakt med hverandre.

Som i fjorårets evaluering mener flere av studentene at høstsemesteret er for kort, og at emnet enten burde gå på vårsemesteret, eller at man bør utsette innleveringen til slutten av januar. “Det er så gøy å jobbe med prosjekter som man kan bryne seg på over tid”, forteller en av studentene i telefonintervjuet.

I fritekstsvarene kommenteres ønsket om å flytte faget til vårsemesteret slik:

“Det er uheldig at faget går på høstsemesteret. Semesteret er svært kort (halve august, september, oktober, november, før levering tidlig i desember, altså 3,5 mnd) i forhold til vårsemesteret (mesteparten av januar, februar, mars, april, mai, juni, før levering sent i juni eller tidlig juli, altså 5,6-6mnd). Jeg mener definitivt kurset bør gå på våren. Gir også større muligheter for reising og ekskursjoner.”

3.5 Veiledning

Veiledning fra faglærer

Samtlige respondenter i emnet Lovgivningslære svarer at de mottok nyttig veiledning fra faglærer i emnet. Blant klarspråkstudentene svarer alle utenom én student (86%) at de mottok nyttig veiledning.

De fleste studentene (86%) opplever at det var lett å stille faglærer faglige spørsmål. To studenter svarer “Verken eller”, og én student er “Uenig” i påstanden.

I den skriftlige undersøkelsen beskriver studentene at de er fornøyde med veiledningen.

”Er veldig fornøyd og takknemlig for oppfølgingen vi mottok underveis og støtten i og med dette var svært krevende.”

“Tilgjengeligheten, veiledning, innspill og støtte var det rikelig av.”

Alle studentene som ble intervjuet på telefon var veldig fornøyde med oppfølgingen og veiledningen fra faglærer. Studentene beskriver hjelpen som ”helt utmerket”, “suveren oppfølging”, ”følelse av at han alltid var tilgjengelig” og ”fryktelig effektiv og konstruktiv”. Det er særlig engasjementet og tilgjengeligheten som trekkes frem. ”Han har vært tilgjengelig på teams, opplevdes som 24/7. Kan ikke skjønne hvor mange timer han har i døgnet”, forteller en av studentene. Det oppleves både som positivt og krevende at faglærer har en ”hands off approach” og overlater mye til studentene, og noen etterlyser mer styring i arbeidet med JOU-en. For noen var det uklart at det var gruppen som skulle være “drivere” for veiledningsmøtene.

Veiledning fra undervisningsassistenter

73% av respondentene svarer at de mottok nyttig veiledning fra undervisningsassistentene i emnet. De resterende 27% svarer “Verken eller”.

I fritekstsvarene skriver flere respondenter at det hadde vært nyttig med støtte fra undervisningsassistentene tidligere i semesteret.

”Jeg tror workshops med undervisningsassistentene kunne vært nyttig, i en tidlig fase av arbeidet. Undervisningsassistentene kunne vært med på å vurdere mandatet mer, f.eks., eller vært med på å organisere workshops med enkeltgrupper for å idémyldre rundt veier videre.”

”Vi hadde et møte med undervisningsassistent som blant annet handlet om roller og møtekultur i utvalget. Møtet var nyttig og utvalget fikk utvekslet ideer og meninger

som ga grunnlag for videre styrket samarbeid. Et slikt møte kan med fordel komme tidligere i semesteret, gjerne noen få uker etter oppstarten.”

Hovedinntrykket fra telefonintervjuene er at undervisningsassistentene har hatt en nyttig funksjon, særlig om gruppearbeid og gruppedynamikk. Det opplevdes som positivt at de kunne dele egne erfaringer med faget, og at de har en viktig funksjon fordi det er “veldig høy terskel” for å si fra til en fagansvarlig om problemer i gruppearbeid. Noen mener undervisningsassistentene bør være tyngre involvert tidlig i prosessen, og ha mindre oppfølging mot slutten. Samtidig virker det som studentene skulle ønske undervisningsassistentenes rolle ble tydeligere kommunisert, og at samarbeidet var mer formalisert. For noen var det vanskelig å vite hvor mye hjelp de kunne be om, og andre hadde forventet mer konkret hjelp med spesifikke spørsmål til oppgaven, som undervisningsassistentene ikke hadde forutsetninger til å hjelpe med.

Føringer og veiledning fra oppdragsgiver

40% av respondentene i spørreundersøkelsen svarte at oppdragsgiver ga gode føringer og veiledning underveis. 47% svarer “Verken eller”, og 13% er “Uenig” i at oppdragsgiver ga gode føringer og veiledning. Det var kun studenter i JUR1502 og JUS5502 som besvarte spørsmålet (15 studenter).

Blant studentene i Lovgivningslære svarer flertallet (67%) at prosjektet vil bidra positivt for eksterne aktører og/ eller samfunnet generelt, dersom det blir videreutviklet av arbeidsgiver. 20% svarer “Ja” uten forbehold. Én student er “Usikker”, og én student svarer “Sannsynligvis ikke”.

Studentene har hatt ulike oppdragsgivere, og dermed varierte erfaringer med samarbeidet. I fritekstsvarene kommenteres det at:

“Oppdragsgiver var tilgjengelig, entusiastisk og utfordret oss en del. Det var veldig gøy.”

”Jeg tror det kunne vært nyttig med enda tydeligere informasjon om at gruppen selv hadde ansvar for å ta kontakt ved behov, og ansvar for kontakten med oppdragsgiver. Min gruppe jobbet veldig godt alene, men vi fant aldri helt balansen mellom å jobbe alene og med oppdragsgiver/veileder -- kanskje fordi vi forventet oppfølging uten at vi tok initiativ til det.”

“Utvalget burde nok ha kontaktet faglærer og bedt ham om å purre på oppdragsgiver da de ikke fulgte opp. Men vi stolte på at oppdragsgiver ville gjøre som de hadde lovet oss.”

“Forslaget mitt er at faglærer kanskje eksplisitt kan spørre om utvalgene om hvordan kontakten med oppdragsgiver fungerer. Og om oppdragsgiver gjør som de har lovet.”

I telefonintervjuene fremgår det at gruppene har ulike erfaringer fra samarbeidet med oppdragsgiverne. Oppsummert mener studentene det er viktig med tilgjengelighet og tydelige premisser for utredningen. Én av studentene etterlyser flere avgrensninger og mer faginformatjon fra oppdragsgiver, ”så vi ikke trenger å finne opp hjulet på nytt”. En annen forteller at “vi hadde ikke nok kunnskap før vi snakket med oppdragsgiver, og da ble det

kronglete å diskutere”. Noen mener det hadde vært nyttig med informasjon både til oppdragsgivere og studenter om studentenes uavhengighet, for å unngå detaljstyring og å gi rom for kritiske spørsmål. Det foreslås at faglærer eller undervisningsassistenter deltar på det første samarbeidsmøtet med oppdragsgiver.

3.6 Hjelpemidler/ verktøy

Digitalt samarbeid har også vært et satsningsområde og allerede fra høsten 2019 var det et krav at studentene arbeidet sammen digitalt i Microsoft Teams. Fra høsten 2020 foregikk i all hovedsak undervisning og arbeid i Microsoft Teams. Studentene er støttet av faglærer og undervisningsassistenter i dette digitale samarbeidet, hvor evalueringene også viser behov for mer trening gjennom hele jusstudiet. Prosjektet Den digitale jurist setter disse erfaringene i system og jobber parallelt med opplegg for digital mentoring og forskjellige måter å samarbeide digitalt på. Faglærer i Lovlab diskuterer med de andre faglærerne i Den digitale jurist, og erfaringene ses i sammenheng for å innføre i andre deler av jusstudiet, noe som har fått økt relevans under korona-pandemien.

86% av respondentene mener Teams var en god plattform for samhandling. To studenter (9%) svarer “Verken eller”, og kun én student (5%) er “Uenig” i påstanden.

36% svarer at det har fungert “Svært godt” å *samarbeide* i Teams. 55% mener det har fungert “Godt”. 9% svarer “Verken eller”.

77% svarer at *undervisningen* i plattformen Teams fungerte godt. Resterende 23% svarer “Verken eller”.

I fritekstsvarene beskriver respondentene ulike erfaringer med Teams som samarbeidsplattform. En av studentene beskriver det slik “Etter min erfaring fungerer Teams utilfredsstillende, til noe annet enn nettmøter. Dokumentredigering er tragisk. I tillegg ser det tidvis ut til å ta beslag på store systemressurser og kan være noe ustabilt.”. Samtidig har andre studenter bedre erfaringer: “Jeg syntes det var veldig bra løsning å bruke Teams og alt av dokumenter og arbeid kunne være samlet på en plass”. Videre beskrives helt konkrete utfordringer: “Det var vanskelig å få fotnoter til å stemme underveis i arbeidet”. På spørsmål om innspill til hvordan rammene for emnet kan forbedres foreslår en av studentene å ”Starte faget med et kurs i hvordan teams fungerer”.

Koronapandemien førte til mer digitalt samarbeid i gruppene. Flere uttrykker i telefonintervjuene at det er best å møtes fysisk, men det varierer om gruppene fikk til dette eller ikke. Noen beskriver Teams som et godt verktøy i kombinasjon med fysisk samarbeid. Andre forteller at det var ”keitete via teams”, eller at Teams “ikke var en så god samarbeidskanal”.

3.7 Gruppearbeid

Overordnet

Jusstudentene er i svært liten grad vant til å arbeide sammen i grupper. JOU-gruppene i Lovlab er et pionerarbeid i gruppearbeid i norsk juridisk utdanning, sammen med noen andre emner i prosjektet Den digitale jurist og spredte initiativer i den obligatoriske delen av studiet. Evalueringen fra det første kullet etter endringen i Lovgivningslære viste at samhandling i

grupper var en viktig utfordring. I faget er det på bakgrunn av dette utviklet et eget opplegg for å støtte studentene i gruppearbeidet gjennom blant annet bruk av undervisningsassistenter. Det jobbes utradisjonelt med bruk av undervisningsassistenter, hvor disse i stor grad blir tatt med i utviklingen av emnet, og oppfølgingen av studentene. I stedet for at undervisningsassistenter gjennomfører et fastlagt opplegg, har de vært med å utvikle opplegget med gruppearbeid, sammen med faglærer og pedagog. Erfaringene fra arbeidet og eksperimenteringen danner grunnlag for bruk av ulike metoder for gruppearbeid på jusstudiet generelt.

82% av respondentene i spørreundersøkelsen svarer at de enten i “Svært god” grad (36%) eller i “God” (45%) grad har utviklet sine evner til å samarbeide i en gruppe.

Videre oppgir 82% at det var lett å stille medstudenter faglige spørsmål. Kun én student er “Uenig” i påstanden.

I telefonintervjuene er det mange studenter som har tilbakemeldinger om gruppearbeidet. Én student forteller at gruppemedlemmene hadde ulike tanker om hvordan de skulle legge opp og fordele arbeidet. “Skjevhet i arbeid fører til misnøye i gruppa”, forteller en annen. Noen mener det ville løst problemet dersom undervisningsassistenter eller faglærer kunne tatt en sjefsavgjørelse, eller om man hadde hatt en gruppeleder.

Fritekstsvarene viser at studentene opplever gruppearbeidet ulikt. Noen trekker frem positive erfaringer: “Vi samarbeidet veldig godt. Vi hadde noen diskusjoner med litt temperatur, men hadde det også hyggelig sammen. Vi var gode til ulike ting, noe vi ble flinke til å utnytte etter hvert. På slutten var vi et velsmurt maskineri.” Andre beskriver en helt annen opplevelse: “kommer aldri til å melde meg frivillig til gruppearbeid igjen i resten av mitt liv.” Videre etterlyses mer informasjon om gruppearbeid:

“Jeg savner en viss åpenhet om utfordringer ved gruppearbeid. Tidligere studenter snakker bare om de positive sidene. Det er mot slutten at jeg forsto at de utfordringene jeg opplevde med gruppearbeid er "vanlig". Jeg tror studenter kan dra nytte av å ha en felles undervisningstime hvor man løfte opp "typiske" samarbeidsproblemer, vise at frustrasjonen ved gruppearbeid er helt vanlig, men at det er viktig å finne mekanismer for å håndtere dette.”

Ulik fagbakgrunn

På spørsmål om hvordan de opplevde å samarbeide med studenter med en annen fagbakgrunn, er alle respondentene i telefonintervjuene positive til dette. Det sies at det er en ”kjempestyrke”, at det ”tvinger deg til å reflektere over egen fagbakgrunn”, og er ”en måte å bli kjent med folk som studerer andre ting”.

Samtidig kommenteres det i fritekstsvarene at rollene burde vært tydeliggjort.

“Det kan med fordel komme tydeligere frem hva som forventes av de ulike studentgruppene. Hvem bidrar med hva?”

“Det var litt vanskelig å få oversikt over hvilke fagkunnskaper de som kom fra andre studieretning faktisk hadde. Det kunne kanskje blitt gitt mer informasjon i forelesning om hvilke fag og hvilken kunnskap man har fra de forskjellige studieretningene.”

En av jusstudentene forteller i telefonintervjuene at klarspråkstudentenes mandat var uklart, og mener at rollen bør tydeliggjøres. Én forteller at det var vanskelig å vite hvilke møter klarspråkstudentene skulle delta på. Det foreslås at klarspråkstudentene kan lede en workshop for gruppen for å utnytte kompetansen bedre.

I fritekstsvarene beskriver en jusstudent utfordringer i samarbeidet med klarspråkstudentene slik:

“Jeg misliker også at klarspråkstudenter ikke fikk utnyttet sin faglige potensiale. Det er nesten vanskelig å se hva de har bidratt med. Vi trenger en endring. Det kan være en god ide å involvere klarspråkstudenter mot slutten, ikke på starten. De kan f.eks. lese ferdig utkast, forenkle språket, sørge for at språkbruken er konsekvens mm. Jeg tror det er svært få i de ulike gruppene som har lest hverandres tekster i samme JOU. Det fører til ulik språkbruk og terminologi. Klarspråkstudenter kunne ha tatt ansvar for dette.”

Bachelor- og masternivå

I telefonintervjuene oppgir flere masterstudenter at det var noen utfordringer i samarbeidet med studentene på bachelornivå. En beskriver det slik: “man har en annen kompetanse i bunn, jeg tror det er lettere og mer nyttig for alle om man skiller de to”.

I kommentarfeltet til spørreundersøkelsen beskriver en av bachelorstudentene samarbeidet med studenter på masternivå slik:

”Som bachelorstudent skulle jeg gjerne visst tidligere at det ikke var forventet like mye kunnskap fra min side, sammenlignet med masterstudentene. Jeg følte de første ukene at jeg manglet kunnskap, og «falt bakpå», men etter oppklaringen om at det var naturlig at bachelorstudentene hadde «mindre» kunnskap enn masterstudentene følte jeg at jeg hadde bidratt med det jeg kunne (på en positiv måte)”

Gruppesammensetning

Studentene etterlyser flere jusstudenter per gruppe, særlig i oppdrag med mye teknisk juss. Én forteller i telefonintervjuene at ”oppgaven var enorm og gruppen vår var ikke dimensjonert for den”. Samtidig forteller en av studentene at det var helt nødvendig med en student fra forvaltningsinformatikk. Flere er også positive til å inkludere flere studentgrupper, og en mener studenter i alt fra kriminologi, rettsosiologi, antropologer til samfunnsøkonomer kan være relevant, så lenge gruppen ikke blir for stor. En av studentene legger til at det er lurt med enten tre eller fem personer per gruppe, da det blir enklere å planlegge og avgjøre uenigheter.

3.8 Samarbeid med eksterne

Flertallet av studentene oppgir at de har utviklet gode (60%) eller svært gode (13%) evner til å samarbeide med eksterne aktører. Det var kun studenter i JUS5502/JUR1502 Lovgivningslære som svarte på spørsmålet.

For ytterligere tilbakemeldinger om samarbeidet med eksterne oppdragsgivere, se punkt 3.5 under “Føring og veiledning fra oppdragsgiver”.

3.9 Egeninnsats

Alle utenom én av masterstudentene i Lovgivningslære svarer at de vurderer sin egen studieinnsats i emnet som “Høy” (92%). To av tre bachelorstudenter (67%) svarer “Høy”. Blant klarspråkstudentene er svarene delt: 57% svarer at de vurderer egen studieinnsats som “Høy”, og 43% svarer “Verken eller”.

3.10 Vurderingsform

I spørreskjemaet svarer ti av studentene i Lovgivningslære (67%) at de er “Enig” i at vurderingsformen tilrettelegger for at de får vist frem kunnskaper og ferdigheter i faget. De resterende fem (33%) svarer “Verken eller”. 71% av studentene i Klart lovspråk er fornøyd med vurderingsformen, mens 29% svarer at de er “Uenig” i at vurderingsformen tilrettelegger for å vise frem kunnskaper og ferdigheter i faget.

I fritekstsvarene beskriver en av studentene fordelene med å ikke ha bokstavkarakterer:

”Jeg likte også at det var godkjent/ikke godkjent. Ikke fordi man da kan slappe av og tenke «det skal jo bare bli godkjent», men fordi man risikerer å «jobbe seg i hjel» etter karakterene. Fokuset til min gruppe, følte jeg, var å skrive om det vi syntes var interessant og få en lovtekst som passet, fremfor å skrive om det man tror gir best karakter.”

Samtidig kommenterer én student at det hadde vært ønskelig med karakter i emnet.

”Jeg har allerede 72 stp. som er bestått, så jeg kunne gjerne brukt en karakter i dette emne.”

Flertallet av studentene som deltok i telefonintervjuene er enige i at emnet bør vurderes til bestått/ ikke bestått. Studentene mener motivasjonen ivaretas på andre måter. Én forteller at det er viktig med motivasjonsbrev, og beskriver det som at “det er fortsatt masse press, men man fjerner det slitsomme presset”. Denne trekker også frem at det man tør å bruke tid på det man er interessert i og brenner for, og “ikke spekulere i akkurat hva sensor vil ha”. En annen student mener det uansett gir motivasjon til god kvalitet fordi det skal til en oppdragsgiver, og publiseres, og at vurderingsformen gir frihet i gruppen om hvor man legger ambisjonsnivået.

4. Klarspråkstudenter

Overordnet

Tilbakemeldingene fra klarspråkstudentene i fritekstsvarene er stort sett veldig positive: “Utrolig lærerikt og stimulerende, hadde gjerne tatt et emne i klart lovspråk 2”, skriver en av studentene. Emnets praksisnærhet trekkes frem som positivt, og i refleksjonsnotatene beskriver én student arbeidet som noe av det mest realistiske i egen studietid.

Flere opplevde det som krevende å ta emnet på bachelornivå. En av tilbakemeldingene i fritekstsvarene er at vedkommende “følte ikke jeg hadde verktøyene jeg trengte for å ta dette emnet nå”, og at emnet bør anbefales for tredjeårsstudenter. Dette blir også tatt opp i ett av refleksjonsnotatene.

Informasjon

I fritekstsvarene fremgår det et behov for en bedre forventningsavklaring om studentenes rolle. Noen studenter etterlyser informasjon om klarspråkstudentenes rolle tidlig i semesteret, både om arbeidskrav og om hva som er målet med emnet. Videre fremgår det av fritekstsvarene at studentene hadde behov for mer informasjon underveis, og at de derfor opprettet en gruppechat med hverandre. Én av studentene foreslår å ha en egen "student liaison" eller undervisningsassistent fra foregående JUR1502K-kull, for å sikre bedre informasjonsflyt.

Undervisning

I fritekstsvarene fremgår det at studentene gjerne skulle hatt oppgaver som var mer forankret i selve utredningen. Én student skriver at det ikke forelå et lovforslag ved innleveringsfrist for klarspråkteksten, og at dette "har jeg opplevd som litt poengløst, og uten stor nytteverdi for JOU-gruppen". Videre kommenteres det i fritekstsvarene at "som klarspråkskonsulent gjorde vi lite eller ingenting relevant i tre måneder". Flere studenter har konkrete endringsforslag til undervisningen. Det foreslås å gi klarspråkstudentene en innføring i juridisk metode, tydeliggjøre hvilken struktur som fungerer best på leseren i en JOU, og avklare hvem modelleseren i JOU-en er.

I telefonintervjuene etterlyser en av studentene mer undervisning om klart lovspråk, workshoper, og mer om hva klarspråkstudentene kan bidra med utover språkvask. Det foreslås at klarspråkstudentene kan ta utgangspunkt i tidligere års JOU-er, og undersøke hva som gjør lovspråket uklart.

Veiledning

Studentene skriver i fritekstsvarene at veiledningen fra faglærer og undervisningsassistenter har vært god, men at de kunne trengt mer oppfølging. Dette er et "så nytt og utradisjonelt emne", understreker en av studentene.

I telefonintervjuene fortelles det at faglærer har "vært kjempeflink, veldig på", og at man har fått svar på spørsmål raskt. En av studentene forteller at det har vært lite kontakt med undervisningsassistentene utover frister. I denne sammenheng foreslås det å ha enda en kontaktperson som et bindeledd mellom klarspråkstudentene og undervisere.

Samarbeid

I fritekstsvarene beskriver studentene flere positive sider ved gruppearbeidet. Det har vært "svært spennende" og "lærerikt" å samarbeide på tvers av fagområder, og at samarbeidet stort sett har gått bra. I refleksjonsnotatene skriver studentene at de opplever at egne bidrag har vært nyttige, og at det var interessant å følge gruppen fordi arbeidsmetoden er annerledes enn på eget studium.

Samtidig forteller studentene om flere utfordringer, både om samarbeid på tvers av fagområder, og om gruppedynamikken. Studentene skriver i fritekstsvarene: "følte at jeg var den som ikke bidro fordi jeg ikke syntes jeg kunne/skjønte nok", "prøvde så godt jeg kunne ut fra forutsetningene", og "et vanskelig språk innenfor et fagfelt som jeg ikke kjenner mye til, [kan] gjøre at jeg mister forutsetninger til å tenke kritisk og å komme med innspill". I refleksjonsnotatene skriver en av studentene at man som klarspråkstudent har stått på siden av utredningen, både på grunn av ansvarsfordeling og vurderingsform, og at det derfor har vært vanskelig å finne sin plass i gruppen.

I fritextsvarene knyttes noe frustrasjon til medstudentenes forventninger. ”Enkelte av studentene har glemt forventningspresiseringen gjort av emneansvarlig, og noen har hatt svært høye forventninger til klarspråkstudentene, mens andre har hatt lave forventninger”, skriver én.

I telefonintervjuene forteller en av studentene at gruppen var flink til å inkludere og finne oppgaver, men at ordningen med eksamensmappe gjorde at klarspråkstudentene ikke hadde store forpliktelser overfor gruppen. En av studentene understreker at arbeidsmengden er høy om man ”engasjerte seg og gikk litt utover det eksamensmappen krevde”, og at man bør være engasjert og villig til å samarbeide i gruppe, for å ta faget.

Vurdering

Studentene oppgir i fritextsvarene at eksamensmappen burde forankres mer i selve utredningen. En student foreslår at det legges til en ny del i eksamensmappen der klarspråkstudenten skal gi innspill til det som finnes av JOU-tekst annenhver uke, og dokumentere hvilke innspill dette gjelder, slik at man kan finne tilbake til kommentarene senere. Videre skriver én at prosessnotat var en ukjent sjanger for flere studenter, og det foreslås å utarbeide et skjema med de viktigste momentene. Når det gjelder karaktersetting skriver en student at vedkommende ”skulle gjerne ha hatt bokstavkarakter, men tror ikke emnet er modent for det ennå”.

I telefonintervjuene understreker en av studentene at eksamensmappe er riktig vurderingsform, men at oppgavene og fristene bør endres, slik at man kan skrive noe med substans om JOU-teksten. Vedkommende mener lovforslaget bør foreligge før klarspråkstudentene skal levere teksten, da det kun var én student som fikk innlemmet klarspråk-tekstene i JOU-en.

5. Undervisningsassistenter

Høsten 2020 ble emnet forsterket med to undervisningsassistenter (heretter forkortet som UA) som hadde mulighet til å holde god og kontinuerlig kontakt med studentene, både for direkte oppfølging med de enkelte prosjektene, men også i forhold til hvordan opplegget kunne legges opp best mulig underveis. Undervisningsassistentene var og skal være tidligere studenter på emnet, og har en selvstendig rolle for oppfølging av studentene i emnet, samtidig som de er med på å utvikle emnet.

Undervisningsassistentens hovedoppgave er å veilede studentgruppene. Høsten 2020 fordelte undervisningsassistentene de ulike studentgruppene mellom seg, slik at de hadde faste grupper de fulgte opp. I tillegg hadde en av UAene et særskilt ansvar for å følge opp klarspråkstudentene.

Helt overordnet handler det å være UA om å være bindeleddet mellom ansvarlig faglærer og studentgruppene. Dette inkluderer samarbeid med ansvarlig faglærer, den andre undervisningsassistenten og eventuelt andre involverte fra fakultetet. UA må forholde seg til studentene som deltar i lovgivningslære og til den prosessen de går igjennom. UA trenger ikke å ha kunnskap om de ulike problemstillinger som skal utredes – UA skal ikke veilede om selve utredningen.

5.1 Konkrete oppgaver:

- Promotere emnet før semesteret begynte

- Delta i undervisning
- Veilede studentgruppene
- Gi veiledning om gruppearbeid, herunder i tilfelle det oppstår samarbeidsproblemer
- Delta på veiledningsmøter mellom ansvarlig faglærer og studentgruppene
- Være tilgjengelig for spørsmål om arbeidsprosess og andre praktiske ting
- Gi tilbakemelding på innleveringer fra klarspråkstudentene
- Evaluere og bidra til videre utvikling av emnet

UAene har høsten 2020 utarbeidet egne evalueringsnotater (se vedlegg 8.3, 8.4 og 8.5) hatt løpende dialog om sin rolle med ansvarlig faglærer og fått veiledning fra pedagogisk rådgiver i CELL, Åsmund Eikenes om hvordan tilrettelegge for godt gruppesamarbeid i Lovlabene.

Begge UAene har deltatt i all undervisning høsten 2020, dette vurderes som hensiktsmessig for å kunne bidra med assistanse ved behov og for at studentene skal jevnlig se UAene slik at de skal tenke på dem som sitt første kontaktpunkt ved spørsmål, og at UAene er kjent med alle tema som gjennomgår på undervisning og hva studentene stiller spørsmål om. Samtidig er dette en ressursbruk som er relativt høy, da UAene i all hovedsak har observert under undervisningen.

Det har variert i hvor stor grad de ulike studentgruppene har tatt i bruk UAene for veiledning, men det har vært en viktig kapasitet å ha tilgjengelig for studentgruppene. Av studentene på Lovgivningslære som svarte på evalueringene svarte 67 % at de mottok nyttig veiledning fra undervisningsassistentene i emnet, i fritekstsvarene ble det lagt til at de var tilgjengelige og gjorde en kjempejobb. Emnet var høsten 2020 heldigitalt og en av UAene hadde særskilt ansvar for tekniske spørsmål knyttet til Teams, dette opplevde UAene som nyttig og som noe som studentene hadde behov for. Selv om det er tilgjengelige veiledninger om bruk av Teams på UiO har det mye å si å få hjelp til å finne frem og det å kunne spørre noen personlig.

Etter møte med Eikenes satte UAene opp en egen veiledning til hvert av Lovlabene om gruppearbeid, samarbeid og arbeidsprosess. Det er utarbeidet et eget evalueringsnotat om denne veiledningen, se vedlegg 8.5. UAene i emnet meldte at de opplevde dette som et nyttig element, rollen deres som undervisningsassistent var tydelig, og studentene meldte om at dette skapte bevissthet, kan fungere forbyggende og var nyttig. I fritekstsvarene fra evalueringen svarer en av studentene at møtet *ga grunnlag for videre styrket samarbeid*. Det foreslår at dette videreføres som fast tiltak og element i det å være UA i emnet, med kun en justering om at veiledningen skal skje tidligere i semesteret.

UAene har i tillegg deltatt på veiledningsmøter mellom Lovlabene og ansvarlig faglærer, her opplever de også at de blir passive og ikke har en tydelig rolle, men ser at det kan være hensiktsmessig å delta med tanke på å plukke opp all informasjon hva studentene spør om, samtidig er dette noe som bør vurderes til neste semester med tanke på ressursbruk.

En av UAene hadde et særskilt ansvar for klarspråkstudentene og opplever dette som fornuftig ressursbruk og nyttig arbeid, av de som svarte på evalueringen for Klart lovspråk svarte 86 % at de mottok nyttig veiledning fra undervisningsassistent i emnet.

Overordnet opplevde UAene oppdraget som positivt og at arbeidet de gjorde var nyttig, i evalueringsmøte med administrativt ansvarlig var det særlig tilstedeværelse i all undervisning som er et moment som bør vurderes for kommende år. Noen elementer hadde klar nytteverdi,

som det å kunne gi råd om arbeidsprosess, tilby egen veiledning om samarbeid og arbeidsprosess til hver Lovlab, gi teknisk veiledning og hjelp, være tilgjengelige for spørsmål og ha et fast kontaktpunkt for Klarspråkstudentene. Konkrete sesjoner knyttet til dette tidlig i semesteret, som veiledningen om gruppearbeid og arbeidsprosess, vil også være positivt med tanke på å etablere hvilken rolle UAen har ovenfor studentgruppene. Til slutt har UAene også anbefalt at man bør være to assistenter også kommende semester, rekruttere noe tidligere dersom de skal bistå med promotering av emnet, og at det kan være nyttig med en grundig gjennomgang av hvert mandat sammen med ansvarlig faglærer for å i større grad kunne bistå med noe veiledning rundt dette.

6. Kommentar fra ansvarlig faglærer til oppsummeringen og anbefalingene

Innledning

Jeg oppfatter evalueringen som svært nyttig og det er tydelig at studentene opplever at faget og undervisningsformen gir et læringsutbytte. Det er flere poenger som løftes frem i evalueringen som kan ha betydning for hvordan vi tenker om faget.

Pandemien satte begrensninger på planlegging og gjennomføring av Lovlab 2020

Jeg vil først peke på noen generelle utfordringer som satte preg på Lovlab 2020. Jeg hadde satt av tid i perioden medio mars til medio mai 2020 til å rekruttere studenter, utvikle undervisningsvideoer til en ressursbank for Lovlab, og utvikle nettsider med veiledninger og undervisningsopplegg med eksterne miljøer samt planlegge innfasingen av studentene fra bachelorprogrammet i klart språk. I medio mars stengte universitetet ned som følge av Covid-19-pandemien. I og med at jeg har undervisningsledelsesansvar på MiR og sitter i ledelsen i CELL, prioriterte jeg den digitale dugnaden og fellesoppgaver på fakultetet i perioden. Situasjonen med hjemmekontor gjorde det også vanskelig å realisere alle planene. Resultatet var at planleggingen av Lovlab kom i gang for sent. Det var veldig uheldig, og jeg vil for fremtiden ikke gjøre en lignende prioritering. Resultatet ble at (1) rekrutteringen av studenter kom alt for sent i gang og medvirket høyst sannsynlig til at det ble for få jusstudenter som meldte seg, sammenlignet med hva jeg mente var et ideelt antall, (2) undervisningsopplegget jeg hadde tenkt å bruke høsten 2020 var ikke ferdig ved oppstarten. Pandemien førte også til at vi måtte avholde all undervisningen digitalt, bortsett fra oppstartsseminaret, som vi fikk holde i Domus Biblioteka etter søknad til universitetsledelsen. I sum satte dette ganske store begrensninger på gjennomføringen av Lovlab høsten 2020.

Høsten 2020 var det to viktige nyvinninger i Lovlab, for første gang ble det brukt undervisningsassistenter i faget og JUR 1502k Klart lovspråk ble for første gang gjennomført.

Undervisningsassistenter

UAene måtte starte opp uten at det var laget verken generell eller spesiell veiledning for virksomheten. Veien ble altså til mens vi gikk. Begge de to undervisningsassistentene gjorde en formidabel innsats og bidro vesentlig til utvikling av egen rolle og tenkningen rundt bruk av undervisningsassistenter. Det er også skrevet et eget refleksjonsnotat av en av assistentene som har stor verdi for videre utvikling. Det er opplagt en styrke i faget med assistenter, både fordi det bidrar til å stabilisere et fag der studentene kan oppleve ganske store utfordringer. Det er lettere for studentene å prate med undervisningsassistentene og jeg har opplevd det som en avlastning med praktiske ting og befriende å ha noen å høyttenke med. Opplegget

rundt undervisningsassistentene må videreutvikles. Det må utarbeides rollebeskrivelser og veiledninger.

Pilotering av JUR 1502k Klart lovspråk

Høsten 2020 deltok 5 studenter fra bachelorprogrammet i klart språk. Studentene tok emnet JUR1502k Klart lovspråk. Vi kom sent i gang med planleggingen av undervisningsopplegget og det var også høyst uklart hvordan dette ville fungere. Selv om jeg har undervist litt på klarspråkprogrammet, var jeg usikker på hvordan disse studentene ville gå sammen med jusstudentene og hva vi kunne forvente av dem. Mye har blitt til mens veien er gått. Klarspråkstudentene er vant til å bli fulgt tettere opp enn jusstudentene er, og hadde også større behov for klare oppgaver, enn jeg i utgangspunktet ville gi, nettopp fordi arbeidet i Lovlab i stor grad handler om selv å finne sin rolle. Det var også til dels store vansker med å finne en hensiktsmessig samarbeidsform mellom klarspråkstudentene og de andre studentene. Det er ikke tenkelig innenfor rammen av Lovlab, at klarspråkstudentene skal få muligheten til å gi tilbakemelding på JOU-tekst eller lovtekst, slik flere klarspråkstudenter etterlyser, iallfall i stort omfang.

Det er få virkelige modeller å ta utgangspunkt i. I en vanlig NOU-prosess vil språkkonsulenter typisk komme inn i slutfasen av prosjektet når det foreligger tekster og mange av de innholdsmessige avklaringene er gjort. I Lovlab er det først helt i avslutningen av semesteret at det finnes tekster som studentene kan arbeide med. Det var derfor høyst varierende – som evalueringen viser – i hvor stor grad klarspråkstudentene ble involvert i arbeidet med JOUene. Underveis i semesteret utviklet jeg en rollebeskrivelse for å veilede klarspråkstudentene. Slike beskrivelser bør introduseres tidlig i semesteret.

En annen utfordring var at det gikk til dels svært mye tid med til oppfølging av klarspråkstudentene. Det skyldtes usikkerhet rundt undervisningsopplegget, klarspråkstudentenes uavklarte rolle og behov for veiledning og vurderingsformen (mappeevaluering). En av UAene arbeidet mye med klarspråkstudentene og var bla hovedansvarlig for teksttilbakemeldinger på innleverte tekster. Hele undervisningsopplegget rundt klarspråkstudentene bør gjennomgås med ansvarlig for bachelorprogrammet i klart språk og det må legges en plan for bruk av undervisningsressurser fra ILN og eksterne miljøer som Språkrådet. Det er nødvendig å bruke en del ressurser på disse studentene, og erfaringen med å eksperimentere med språkarbeid i lov og rapportutarbeidelse har en verdi utover læringsutbyttet til studentene.

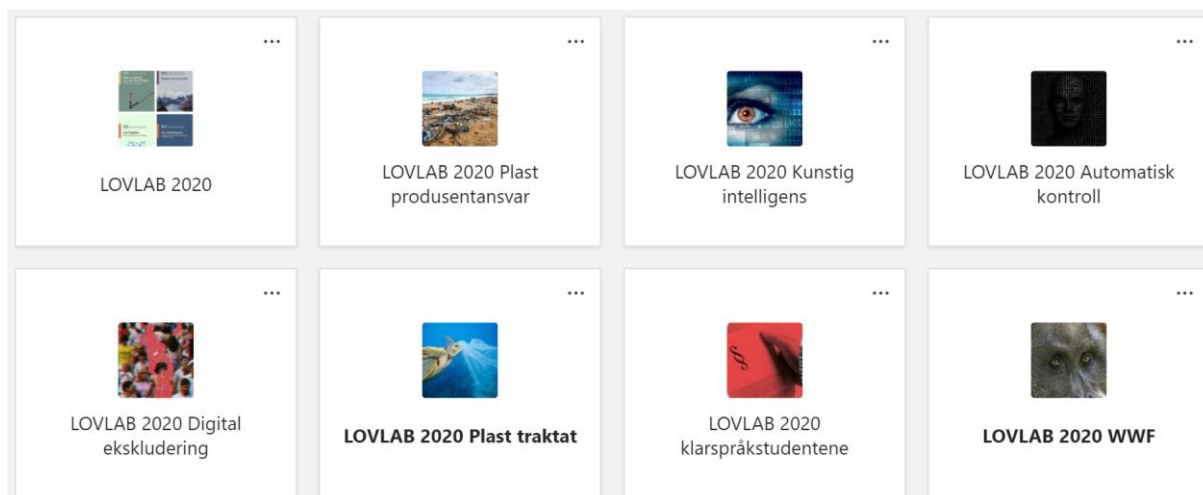
Bruk av Microsoft Teams

Høsten 2020 ble Lovlab i det alt vesentlige avholdt i Microsoft Teams. Hver JOU-gruppe var organisert som et team. I tillegg var det team for Lovlab, hele Lovlab 2020 og for klarspråkstudentene. I teamet for Lovlab var det en egen kanal for undervisningsassistentene. I kommunikasjonen med studentene brukte jeg oppslag i Lovlab 2020 og i hver enkelt gruppe. Jeg deltok i diskusjoner i teamene. Noen studenter tok også kontakt med meg på chat. I undervisningsøktene brukte vi møterommet i Lovlab 2020 og gikk til møterommene i hvert enkelt team når vi arbeidet i JOU-gruppene.

Undervisningsmessig har Teams fungert veldig bra. Det gir mulighet til veldig rask og effektiv veiledning av ulike grupper. Teams gir meg en mulighet til å være “tilstede” på en helt annen måte enn fysisk veiledning og kommunikasjon i andre kanaler gir.

Det er flere andre grunner til at Teams er velegnet: (1) flere av samarbeidspartnerne våre bruker Teams og kan enkelt samhandle med studentene i Teams, (2) Teams er godt integrert med våre systemer, det går raskt å legge til og trekke fra studenter og ansatte, (3) Teams er den foretrukne plattformen til CELL og (4) lagring av personinformasjon er avklart i Teams.

Jeg er enig med studentene i evalueringen som peker på at Teams ikke fungerer godt til å arbeide med store dokumenter, og særlig ikke sammen om store dokumenter. Vi bør legge opp en grundig introduksjon til bruk av teams tidlig i semesteret.

Bildet av teamene i Lovlab høsten 2020

Det er et behov for å styrke undervisningen i Lovlab med flere faglærere og lage et opplegg for mer systematiske bidrag fra eksterne.

Gruppestørrelse

Høsten 2019 var det fire grupper med mellom seks og syv deltagere, og ingen av gruppene hadde færre enn 5 jusstudenter. Høsten 2020 var det fem grupper med mellom tre og fem deltagere, hvorav det var to jusstudenter på to av gruppene og tre på tre av gruppene. Dette gir et godt erfaringsgrunnlag å bygge videre på. Som noen av studentene nevner, er det for lite med to jusstudenter på en gruppe. Det er en hel del av arbeidet som jusstudentene er de eneste som har verktøyene til å løse. Arbeidsbyrden og ikke minst ansvaret blir for tyngende når det må deles mellom to jusstudenter. På den andre siden er erfaringen fra høsten 2019 at dersom det er seks eller syv jusstudenter at det både kan bli problemer med koordinering og med gratispassasjer. Det kan også være at det i så store grupper er vanskeligere å bli enig. Jeg tror på bakgrunn av 2019 og 2020 at det ideelle antall er tre til fire jusstudenter i hver gruppe. En mulig "standardisering" av gruppene kan se slik ut:

- 3-4 juss
- 1 forvaltningsinformatikk
- 1 kriminologi eller rettsosisologi
- Pluss 1 klarspråk

Planer i tiden fremover

Inkludere nye studentgrupper

I dag er det rettsvitenskap-, forvaltningsinformatikk- og språkstudenter som inngår i Lovlab. Jeg ønsker å inkludere flere studentgrupper og samarbeide om valgemnet nasjonalt gjennom CELL Norge.

Fra høsten 2021 eller våren 2020 vil det tverrfaglige perspektivet styrkes ved at faget blir semiobligatorisk for forvaltningsinformatikkstudentene. Det er også vedtatt at kriminologi- og rettssosiologistudentene skal inkluderes etterhvert, trolig fra våren 2022. Jeg ønsker å se på mulighetene for på sikt, å samarbeide med andre universiteter om prosjekter i Lovlab. Lovlab som undervisningsform er presentert på flere internasjonale konferanser, og flere har vist interesse for undervisningsformen. En mulighet vil være å søke samarbeidspartnere gjennom Circle U eller bilaterale kontakter med ulike tyskspråklige miljøer.

Europeisk samarbeid?

Lovlab som undervisningsinnovasjon, har vakt oppsikt internasjonalt og en mulighet er å utvide tilbudet slik at studenter ved ulike europeiske universitet kan samarbeide om å forberede regler relevant for flere stater eller for EU. Faglærer har diskutert mulighetene for en slik utvidelse med tyske og sveitsiske miljøer. En slik oppskalering vil også nødvendiggjøre eksperimentering med nytt innhold og nye undervisnings- og vurderingsformer.

7. Appendix

Til evalueringsrapport JUR1502/JUS5502 Lovgivningslære og JUR1502K Klart lovspråk for høstsemesteret 2020.

7.1 Nettskjema JUR1502/JUS5502 Lovgivningslære

<https://nettskjema.no/user/form/preview.html?id=176675#/>

7.2 Nettskjema JUR1502K Klart lovspråk

<https://nettskjema.no/user/form/preview.html?id=176647#/>

7.3 Deskriptiv statistikk

7.4 Rapport for arbeid som undervisningsassistent høsten 2020

7.5 Evaluering av de to første undervisningsdagene i Lovgivningslære høsten 2020

7.6 Evaluering av møter med studentgruppene om gruppearbeid